

PŘIMĚŘENÉ ZADOSTIUČINĚNÍ VE SPORECH Z NEKALÉ SOUTĚŽE A MEZE JEHO UPLATNĚNÍ

DANA ONDREJOVÁ

Masarykova univerzita, Právnická fakulta

Abstract in original language

Příspěvek se zabývá přiměřeným zadostiučiněním jakožto jedním z právních nástrojů ochrany proti nekalé soutěži, a to jak v jeho peněžité, tak nepeněžité formě. Příspěvek přináší přehled a diskusi nad vybranými rozhodnutími českých soudů, zejména Nejvyššího soudu České republiky, týkající se posuzované problematiky. Autorka se rovněž zabývá rozdíly mezi náhradou škody a přiměřeným zadostiučiněním ve sporech z nekalé soutěže.

Key words in original language

Přiměřené zadostiučinění; nekalá soutěž; právní prostředky ochrany; nemateriální újma; peněžitá forma; omluva.

Abstract

The contribution deals with the adequate satisfaction such as one of the legal means of unfair competition protection in both – financial and immaterial form. The contribution brings summary of decision – making of the Supreme Court of the Czech Republic which refers to the review problems. The author deals with the differences between the damage compensation and the adequate satisfaction in disputes of unfair competition.

Key words

Adequate satisfaction; unfair competition; legal means of protection; immaterial detriment; financial form; plea.

1. PODSTATA INSTITUTU PŘIMĚŘENÉHO ZADOSTIUČINĚNÍ

V souladu s ustanovením § 53 ObchZ platí, že „osoby, jejichž práva byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena, mohou... požadovat přiměřené zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích...“.

Žaloba, jíž se žalobce domáhá priznání přiměřeného zadostiučinění za nekalosoutěžní jednání, se nazývá rovněž žaloba satisfakční, neboť přiměřené zadostiučinění se označuje za prostředek satisfakce.¹

Kromě uvedené satisfakční funkce má institut přiměřeného zadostiučinění Podle Nejvyššího soudu ČR² také funkci sankční: „Nelze neuznat, že pe-

¹ Srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. září 2001, sp. zn. 29 Odo 652/2001.

² Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. září 2001, sp. zn. 29 Odo 652/2001.

něžní satisfakce má rovněž sankční povahu, neboť zaplacení zadostiučinění představuje pro rušitele také finanční újmu, nejen újmu morální, která má vyrovnat porušenou rovnováhu v postavení rušitele a postižené osoby. Tato sankční stránka nicméně hraje při poskytování zadostiučinění vedlejší, podružnou roli, protože rozhodující je nemateriální stránka satisfakce.“

K oběma funkcím přiměřeného zadostiučinění se souhrnně vyjádřil Vrchní soud v Praze:³ „Při posuzování odůvodněnosti nároku na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění v penězích je třeba vzít v úvahu, že na jedné straně jde o vyrovnání újmy postiženého, ale z druhé strany také o určitou soukromoprávní sankci postihující toho, kdo závadně jednal.“

Z právních prostředků ochrany proti nekalé soutěži, ať už obsažených v obchodním zákoníku či jiných právních předpisech, představuje přiměřené zadostiučinění (zejména ve formě peněžní) de facto jedinou skutečnou „sankci“ za nekalosoutěžní jednání, neboť jedině v důsledku úspěšného uplatnění tohoto nároku dojde k zásahu do majetkové sféry delikventa (jakási vzdálenější obdoba „pokuty“), byť tento zásah není až tak významný s ohledem na současné „sazby“ přiměřeného zadostiučinění v penězích (k tomu blíže dále v textu).

Přiměřené zadostiučinění je chápáno jako nástroj k odstranění újmy nemateriálního charakteru, tedy nikoliv jako náhrada za způsobenou materiální škodu.⁴ K tomu Nejvyšší soud ČR uvedl: „Právní praxe i teorie jsou zajedno v tom, že nárok na přiměřené zadostiučinění je nárokem, jímž se reparuje újma nemateriální povahy. Tento aspekt vyvěrá již z podstaty tohoto nároku, který se označuje jako zadostiučinění neboli satisfakce, aby se již v názvu zdůraznila jeho imateriální povaha.“⁵

Újmou nemateriálního charakteru, tedy tzv. nehmotnou újmou, může být například poškození dobré pověsti (tzv. goodwill),⁶ ztráta sebeúcty, jedinečnosti, rozlišovací způsobilosti (zejména v případě označení), prestiže z hlediska jeho solidnosti a poctivosti.⁷ Bude tak záležet z velké části na

³ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 684/95.

⁴ Srov. Vážný č. 12 508 nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. března 1998, sp. zn. 1 Odo 45/97.

⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. září 2001, sp. zn. 29 Odo 652/2001.

⁶ *Dobrá pověst* neboli *goodwill* je vymezována jako souhrn nehmotných hodnot, samostatně finančně nevyčíslitelných a nezpeněžitelných, které jsou spojeny s určitým subjektem a odrážejí j důvěryhodnost podniku v obchodních partnerů, oblíbenost jeho produkce a mínění o jeho kvalitě u zákazníků, rozsah a stabilitu sítě dodavatelů a odběratelů atd. In Macek, J. K právním prostředkům ochrany proti jednání nekalé soutěže. Obchodní právo, 1993, str. 17.

⁷ Srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. dubna 2008, sp. zn. 32 Cdo 139/2008.

argumentačních schopnostech žalobce, co bude považovat za újmu nemateriálního charakteru a v jakém rozsahu jej ohrozila či poškodila. Tato pravděpodobnost vzniku újmy však musí být možností reálnou, nikoliv vyspekulovanou a velmi nepravděpodobnou.⁸ Podle rozhodovací praxe Nejvyššího soudu ČR⁹ bude také v tomto případě záležet na tom, jak bude vykládán pojem „újma“; podle Nejvyššího soudu ČR lze dospět k názoru, že „újma (ať již hrozící nebo skutečně existující) v zanedbatelném rozsahu vlastně újmou není“. Rozsah přiměřeného zadostiučinění je obvykle stanovován přiměřeně k rozsahu způsobené újmy. Vrchní soud v Praze¹⁰ k tomuto uvedl: „Rozsah nemajetkové újmy není úměrný rozsahu poklesu prodejnosti výrobku žalobce, tím není vyjádřen rozsah snížení dobré pověsti žalobce. Vstup dalšího soutěžitele na trh, pokud je úspěšný, nutně s sebou přinese snížení prodeje, pokud je poptávka určitým způsobem limitována. To však neznamená zásah do dobré pověsti konkurujícího subjektu a vznik újmy nemateriální, nýbrž snížení zisků a újmu materiální povahy.“

Podle Nejvyššího soudu ČR¹¹ je „přiměřené zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích, jedním z nároků osob, jejichž práva byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena rušitelem. Právní praxi i právní teorie jsou zajedno v tom, že nárok na přiměřené zadostiučinění je nárokem, jímž se reparuje újma nemateriální povahy. Tento aspekt vyvěrá již z podstaty tohoto nároku, který se označuje jako zadostiučinění neboli satisfakce, aby se již v názvu zdůraznila jeho imateriální povaha. Ve formě zadostiučinění, jako prostředku satisfakčního, není možno proto brát ohled na prvky, které mají materiální povahu, poněvadž materiální reparaci tento právní prostředek ochrany proti nekalé soutěži neslouží. Pokud tudíž se dovolatel domáhá, aby při určení výše přiměřeného zadostiučinění bylo přihlédnuto i ke hmotným (majetkovým) hlediskům, jakým je získaný majetkový prospěch z uskutečněného obchodního případu, nebo snížení objemu obchodu žalobce (samozřejmě v číselném vyjádření) apod., nelze se s takovým právním názorem ztotožnit. Materiální či majetkové aspekty jsou rozhodné pro vznik nároků materiální povahy, jako je např. náhrada škody, avšak nikoli pro nárok satisfakční povahy, jak shora zdůrazněno...“ Ke shodnému závěru dospěl Nejvyšší soud ČR také ve svém dalším rozhodnutí.¹²

Přiměřeného zadostiučinění se může po rušiteli domáhat soutěžitel, a to ve všech skutkových podstatách nekalé soutěže. Rovněž spotřebitel může po-

⁸ Viz Hajn, P. Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2000, str. 127.

⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. dubna 2008, sp. zn. 32 Cdo 139/2008.

¹⁰ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 30. listopadu 1998, sp. zn. 3 Cmo 209/97.

¹¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. září 2002, sp. zn. 29 Odo 652/2001.

¹² Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 3. května 2006, sp. zn. 32 Odo 447/2006.

žadovat přiměřené zadostiučinění, avšak pouze ve vybraných skutkových podstatách, tj. ve skutkových podstatách, kde budou jejich práva přímo ohrožena či porušena, tj. nejčastěji v případě skutkových podstat upravených v ustanovení § 44 až 47, 50a a § 52 ObchZ. Přiměřeného zadostiučinění se však nemůže domáhat právnická osoba oprávněná hájit zájmy soutěžitelů nebo spotřebitelů (srov. ustanovení § 54 odst. 1 ObchZ).

Jestliže se však práva na přiznání přiměřeného zadostiučinění v případech uvedených v § 44 až 47 a § 52 ObchZ domáhá spotřebitel, musí rušitel prokázat, že se jednání nekalé soutěže nedopustil. Závažnost a rozsah jiné újmy však musí prokázat vždy žalobce, i když jím je spotřebitel (srov. ustanovení § 54 odst. 2 ObchZ).

Ať už bude žalobce požadovat v žalobě materiální či nemateriální podobu přiměřeného zadostiučinění, bude muset zejména prokázat následující skutečnosti:

- žalovaný se dopustil nekalosoutěžního jednání (§ 44 – 52 ObchZ) a
- důsledkem nekalosoutěžního jednání žalobce je určitá nemajetková újma.

V případě, že bude žalobce požadovat přiměřené zadostiučinění v penězích, bude muset navíc prokázat závažnost a rozsah nemateriální újmy.

Nejvyšší soud Slovenské republiky¹³ považuje nekalou soutěž a konkrétní nárok z ní vyplývající za jeden vzájemně neoddelitelný nárok: „Nekalá soutěž a nárok na majetkové zadostiučinění jeden nárok, jeden od druhého není možné oddělit. Když soud rozhoduje o nekalé soutěži, musí rozhodnout také o majetkovém zadostiučinění; není možné v odvolacím řízení rozhodnout o nekalé soutěži a v části týkající se majetkového zadostiučinění vrátit rozhodnutí soudu prvního stupně k dalšímu řízení.“

2. FORMA PŘIMĚŘENÉHO ZADOSTIUCINĚNÍ

Obchodní zákoník připouští, že přiměřené zadostiučinění může být přiznáno v nepeněžní (nehmotné) nebo peněžní formě nebo v obou uvedených formách (srov. ustanovení § 53 ObchZ, podle něhož platí, že „... přiměřené zadostiučinění může být poskytnuto také v penězích...“; obchodní zákoník tak nestanoví alternativní použití obou uvedených forem přiměřeného zadostiučinění).¹⁴ To potvrdil i Nejvyšší soud ČR,¹⁵ když uvedl, že „již ze sa-

¹³ Rozsudek Nejvyššího soudu Slovenské republiky ze dne 19. března 2008, sp. zn. 2 Obo 189/2007.

¹⁴ Srov. Faldyna, F. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. I. díl. Praha: CODEX Bohemia, 2000, str. 143.

¹⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. května 2006, sp. zn. 32 Odo 511/2006.

motné formulace ustanovení § 53 obchodního zákoníku nepochybně vyplývá, že zákon upřednostňuje při nápravě nekalosoutěžního jednání nemateriální satisfakci, avšak pro zcela specifické a výjimečné případy umožňuje zadostiučinění i ve formě peněžní. Zákon tudíž nevylučuje ani jednu ani druhou formu zadostiučinění, ale nevylučuje ani jejich souběh, tj. případné přiznání obou forem zadostiučinění vedle sebe“. Shodně se k dané otázce vyjádřil i Vrchní soud v Praze:¹⁶ „Je třeba zdůraznit, že imateriální újma může být reparována zadostiučiněním i v jiné podobě než jako úhrada peněžní částky. Ze znění právního předpisu vyplývá, že zadostiučinění v penězích má být poskytnuto v případech, ve kterých by nepeněžítá forma neposkytovala přiměřené zadostiučinění. Lze-li shledat nepeněžité zadostiučinění za odpovídající, je třeba dát mu přednost. Uvedená formulace však nevylučuje kombinaci peněžité a nepeněžité formy zadostiučinění tak, aby v úhrnu bylo dosaženo přiměřeného zadostiučinění. Volba formy zadostiučinění je sice na žalobci, spočívá však na něm i břemeno tvrzení a břemeno důkazní k odůvodněnosti a oprávněnosti jeho volby.“

Pro přiznání peněžitého zadostiučinění neuvádí obchodní zákoník žádné bližší speciální podmínky.

2.1 NEMATERIÁLNÍ PODOBA PŘIMĚŘENÉHO ZADOSTIUCINĚNÍ

Satisfakce v nehmotné (nemateriální) podobě spočívá nejčastěji ve formě veřejné omluvy (uveřejněné v tisku, televizi, rozhlase) či neveřejné omluvy, může se však jednat také o jinou formu nápravy – např. zaslání dopisů uvádějících určité skutečnosti na „pravou míru“ (např. se může jednat o sdělení, v čem byla původní reklama klamavá) či učinění vysvětlujícího veřejného prohlášení.

Přiměřené zadostiučinění v nemateriální podobě má přednost před přiměřeným zadostiučiněním v penězích. Požaduje-li žalobce přiměřené zadostiučinění formou nepeněžitou, musí v petitu uvést přesné znění omluvy včetně toho, kde (např. billboard, rozhlas, televize, místní periodikum; nejčastěji se však jedná o celostátní periodikum) a v jakém rozsahu má být uveřejněna. Omluvu soud nebude opravovat a nesmí znamenat například skrytý útok na žalovaného. Podle rozhodnutí Vrchního soudu v Praze¹⁷ „jednou z možných forem zadostiučinění je uveřejnění omluvy v tisku; nelze sice žalovanému uložit povinnost uveřejnit omluvu v určité rubrice novin, když ani jejich vydavatel není povinen do rubriky omluvu převzít, ale noviny mají inzertní část a uveřejnění omluvy v této části může žalovaný dosáhnout. Takovou povinnost tudíž lze žalovanému uložit“.

¹⁶ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 684/95.

¹⁷ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 135/95.

Ovšem omluva, která přichází až po delší době (po nabytí právní moci soudního rozhodnutí), mívá jen velmi malý význam, především v případě omluvy za zlehčující nekalosoutěžní výrok, neboť samotná omluva však bývá z hlediska určité satisfakce osoby dotčené nekalou soutěží mnohdy spíše kontraproduktivní - pokud se již na nekalosoutěžní útok zapomnělo, omluva by jej mohla opět připomenout. Navíc z marketingového pohledu i nezákonná (či neetická) reklama vykazuje pozitivní výsledky (pod heslem „i negativní reklama je reklama“ modifikovaným současným postojem „právě negativní reklama je reklama“), protože se dostává do podvědomí zákazníků, jež si raději koupí „známý“ produkt, než ten neznámý. P. Hajn¹⁸ tuto skutečnost velmi výstižně charakterizuje takto: „Říká se, že povinnost k omluvě připomíná snahu vrátit jednou vymačkanou zubní pastu zpátky do tuby.“

„V zahraniční praxi (zejména USA) musí být taková vysvětlující omluva uveřejněna jako svého druhu „sebetrestající antireklama“, která je šířena ve stejných prostředcích (v periodících, na billboardech, v televizních spotech), po stejnou dobu, ve stejné vnější úpravě (velikost, typ písma, grafické rozvržení, poutající prvky) jako původní závadná reklama.“¹⁹

Nejvyšší soud ČR²⁰ se zabýval případem, v němž se domáhal žalobce, poskytovatel pohřebních služeb, po žalované, zdravotnickém zařízení, zdržet se používání letáku „Informace pro pozůstalé k vyřízení pohřbu“, tj. nabídky pohřebních služeb způsobem omezujícím se toliko na dva jí vybrané subjekty (zde nebyl uveden žalobce), aniž by stejným způsobem informovala o ostatních subjektech poskytujících služby v oblasti pohřebnictví. Výčet poskytovatelů pohřebních služeb byl však demonstrativní (v letáku bylo uvedeno, že „další pohřební služby je možné vyhledat např. v indexu Z.s.“).

Krajský soud v Brně dospěl k závěru, že se jedná o nekalosoutěžní jednání a kromě povinnosti zdržet se nekalosoutěžního jednání uložil žalované povinnost zveřejnit na své náklady omluvu žalobkyni ve třech denících (tj. nepeněžitá forma přiměřeného zadostiučinění). Vrchní soud v Olomouci se s argumentací prvoinstančního soudu ztotožnil, dospěl však k odlišnému závěru ohledně nepeněžitá formy přiměřeného zadostiučinění, když naznal, že „úvahu o vhodnosti té které formy zadostiučinění je třeba vést vzhledem ke konkrétním okolnostem případu – v daném případě by masivní omluvní kampaň v tisku zcela nepřiměřeným způsobem poškodila dobré jméno žalované (zdravotnického zařízení) a ve svém důsledku též samotné pacienty“. Podle odvolacího soudu „medializace jakéhokoli zdravotnického zařízení ve

¹⁸ Hajn, P. K dřívějším, současným a budoucím prostředkům ochrany proti nekalé soutěži. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2001, č. 4, str. 401.

¹⁹ Hajn, P. Náhrada škody a jiné prostředky ochrany proti nekalé soutěži. In *Sborník z konference „Odpovědnost za škodu“*. Brno: Masarykova univerzita, 2004, str. 22.

²⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. května 2007, sp. zn. 32 Odo 229/2006.

spojení s pohřebními službami by byla velmi nešťastná, když by ve vědomí široké laické i odborné veřejnosti mohla vzniknout představa o zainteresovanosti zdravotnického zařízení na ekonomické prosperitě subjektu poskytujícího pohřební služby, což by ovlivnilo názor veřejnosti na kvalitu poskytovaných lékařských služeb“. Z toho důvodu upřednostnil odvolací soud přiměřené zadostiučinění v penězích, a to v částce 100.000,- Kč. Nejvyšší soud ČR dospěl v daném případě k závěru, že „dané jednání nenaplněovalo znaky nekalosoutěžního jednání“. V letáku byly sice podle Nejvyššího soudu ČR uvedeny dva subjekty podnikající v oblasti pohřebních služeb, avšak v demonstrativním výčtu, což klienty žalované podle Nejvyššího soudu ČR v žádném případě nemohlo omezit v jejich svobodě výběru pohřební služby. Podle Nejvyššího soudu ČR nebylo v řízení rovněž prokázáno, že by jednání žalované směřovalo k možnému úbytku objednatelů služeb žalobkyně, nebyl prokázán ani jakýkoliv prospěch či zvýhodnění jejích konkurentů.

2.2 MATERIÁLNÍ PODOBA PŘIMĚŘENÉHO ZADOSTIUČINĚNÍ

Přiměřené zadostiučinění v penězích je možné požadovat až tehdy, pokud zadostiučinění v nepeněžité formě nemůže sloužit k satisfakci nebo by nemateriální újmu nekompensovalo v dostatečné míře.²¹

K uvedené problematice se Nejvyšší soud ČR²² vyjádřil následovně: „K tomu, aby soud mohl jednáním nekalé soutěže dotčenému účastníkovi přiznat právo na přiměřené zadostiučinění v penězích, musí být v řízení prokázáno, že tento účastník utrpěl v souvislosti s jednáním nekalé soutěže nemajetkovou újmu, a to v takovém rozsahu nebo takového druhu, že nepostačuje její vyrovnání přiměřeným zadostiučiněním v nepeněžité formě. Teprve poté lze posuzovat, jaká částka, požadovaná k zaplacení jako zadostiučinění, je přiměřená k vyrovnání vzniklé nemateriální újmy.“

V dalším svém rozhodnutí Nejvyšší soud ČR²³ uvedl: „Přiměřené zadostiučinění v penězích nejčastěji přichází v úvahu v případě, kdy zásah do nemateriální sféry dotčeného soutěžitele může způsobit ztráty také v jeho majetkové sféře a nelze předpokládat, že nepeněžitá satisfakce (např. omluva apod.) tuto ztrátu vyrovná. Podle téhož rozhodnutí je „nehmotná újma žalobce v důsledku zásahu do práv k ochranným známkám a v důsledku jednání nekalé soutěže několikanásobně vyšší“.

Podle Nejvyššího soudu ČR²⁴ musí být „... při rozhodování o náhradě nemajetkové újmy v penězích vždy prokázáno, že tu jsou okolnosti, které do-

²¹ Srov. např. Eliáš, K., Bejček, J. a kol. Kurs obchodního práva. Obecná část. Soutěžní právo. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 1996, str. 371 a 372.

²² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. června 2005, sp. zn. 32 Odo 1318/2004.

²³ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. října 2008, sp. zn. 32 Cdo 4661/2007.

²⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. října 2003, sp. zn. 30 Cdo 2005/2003.

kládají, že v konkrétním případě nestačí jen přisouzení zadostiučinění podle ustanovení § 13 odst. 1 občanského zákoníku, a to zejména z hlediska intenzity, trvání a rozsahu nepříznivých následků vzniklých žalobci (např. s ohledem na jeho postavení v interpersonálních vztazích)“.

Na rozdíl od požadavku na náhradu škody nemá žalobce povinnost dokazovat rozsah přiměřeného zadostiučinění, žalobce však musí ve své žalobě uvést důvody, pro něž přiměřené zadostiučinění požaduje (tj. jakou nemateriální újmu utrpěl), v jaké formě přiměřené zadostiučinění požaduje (peněžitě nebo nepeněžitě) a proč, případně v jaké výši. Částku peněžitě nebo nepeněžitě formy přiměřeného zadostiučinění uvedenou v petitu nemůže soud zvýšit, pouze přiznat v požadované výši nebo snížit, případně nepřiznat vůbec. „Žalobce nemusí dokazovat (jako u náhrady škody), jaký je přesný peněžní ekvivalent jemu způsobené imateriální újmy, na druhé straně se však nemůže omezit na všeobecné tvrzení, že mu vznikla újma“ (srov. Vážný č. 11 142).

Podle rozhodnutí Vrchního soudu v Praze²⁵ „u nároku na poskytnutí zadostiučinění ve finanční podobě je třeba, aby žalobce v žalobě výši takto požadovaného zadostiučinění uvedl. Je třeba totiž vycházet z předpokladu, že přiměřené zadostiučinění požadované v peněžích má nahradit nemajetkovou újmu, jež jednáním žalovaného žalobci vznikla, nárok má a musí vycházet ze skutečností, jež jsou známy pouze žalobci, neboť jím vyjadřuje svou vlastní újmu nemajetkové povahy“.

Nejvyšší soud ČR²⁶ dovodil, že „...právě proto, že nárok na přiměřené zadostiučinění je nárokem, který podléhá volné úvaze soudu, je třeba vycházet z povinnosti tvrdit a dokazovat, jež stíhají žalobkyni podle § 79 odst. 1 a § 120 odst. 2 občanského soudního řádu, ve smyslu kterých bylo její povinností způsobem určitým a srozumitelným vylíčit a prokázat rozhodné skutečnosti, jimiž byla vedena k uplatnění nároku na přiměřené zadostiučinění v požadované peněžitě formě. Povinností žalobkyně tedy je tvrdit, proč právě forma peněžitě satisfakce je s ohledem na tvrzené a prokázané nekalosoutěžní jednání žalované na místě, a proč, pakliže nárok na peněžitou formu zadostiučinění bude prokázán, je přiměřenou právě požadovaná částka. Ze skutečnosti, že nárok na zadostiučinění podléhá volné úvaze soudu, nelze bez dalšího dovodit, že soud „nepotřebuje kritéria“, která by pro přiměřenost takového nároku posuzoval. Volná úvaha soudu neznamená libovůli soudu, který bez dalšího, aniž by posuzoval v daném případě konkrétně zjištěné a také prokázané skutečnosti a okolnosti jednání v nekalé soutěži určí, kdy požadovaná forma satisfakce je či není na místě a tudíž je či není přiměřenou. Pro svoji úvahu musí mít soud k dispozici dostatek tvrzených a prokázaných skutečností, vymezujících určité hranice, z nichž soud při svých

²⁵ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 58/97.

²⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. května 2006, sp. zn. 32 Odo 511/2006.

úvahách vychází a to nejen z pohledu maximální či minimální možnost peněžní reparace vzniklé nemateriální újmy.“

Konkrétní výše peněžní částky, kterou soud může přiznat jako přiměřené zadostiučinění, není v obchodním zákoníku stanovena určitou sazbou, avšak již ze samotného názvu tohoto právního prostředku ochrany proti nekalé soutěži vyplývá, že kritériem je tu právě přiměřenost. Přiměřenost by měla spočívat jak ve formě zadostiučinění, tak v její výši.

Soud přiznává peněžní zadostiučinění včetně jeho konkrétní výše na základě své vlastní úvahy; soud tak má značný prostor pro své uvážení s ohledem na veškeré okolnosti případu. Návrhem žalobce (petitem) je soud vázán do té míry, že nesmí požadovanou výši peněžního zadostiučinění překročit; nemusí však požadavku na peněžní zadostiučinění vyhovět vůbec či jej může přiznat v menším rozsahu, než jak bylo požadováno.²⁷

Vrchní soud v Praze²⁸ ve svém rozhodnutí obsáhl úvahu o nalezení přiměřené výše zadostiučinění a rovněž o otázkách důkazního břemene: „Lze přihlídnout k tomu, jak a jakým způsobem výši zadostiučinění oprávněný zdůvodňuje, jaké důkazy nabízí v tomto směru, avšak rozhodnou je zde úvaha soudu, jež směřuje k nalezení přiměřenosti přiznávaného zadostiučinění v penězích k vzniklé újmě. Nelze sice stanovit určitou stupnici, jakési ohodnocení závadného jednání, tato úvaha však není a nemůže být libovolná. Vždy bude soud o výši uvažovat v intencích konkrétního sporu. Ve svém hodnocení musí vycházet z konkrétních zjištěných skutkových okolností a pro základ tohoto svého uvážení může provést i důkazy, které sám oprávněný nenavrhol. Je třeba vžit v úvahu, že na jedné straně jde o vyrovnání újmy postiženého, ale z druhé strany také o určitou soukromoprávní sankci postihující toho, kdo závadně jednal. Možnými hledisky přitom jsou např. závažnost a intenzita závadného jednání a dosah tohoto jednání a je třeba zhodnotit i subjektivní přístup obou účastníků k závadnému jednání. Pak musí soud posoudit, jaká výše zadostiučinění je přiměřená. Nepřichází v úvahu doložení určité výše újmy žalobcem, neboť sama povaha této újmy přímé její vyčíslení neumožňuje. Nelze proto zamítnout žalobu jen z toho důvodu, že žalovaný nenavrhl důkazy o výši jim požadované újmy, když jinak má soud za prokázané, že tato újma zde je. Rozhodnutí je na úvaze soudu. Pak za situace, že dosavadní skutková zjištění nejsou k této úvaze postačující, je zapotřebí, aby pokud tak i dodatečně žalobce sám neučiní a potřebné důkazy neoznačí soud sám ve smyslu ustanovení § 120 odst. 3 občanského soudního řádu okruh svých zjištění doplnil a provedl ty důkazy,

²⁷ Srov. Hajn, P. Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2000, str. 243. Shodně Hajn, P. in Faldyna, F. a kol. Obchodní zákoník s komentářem. I. díl. Kodex, 2000, str. 143 nebo Eliáš, K., Bejček, J. a kol. Kurs obchodního práva. Obecná část. Soutěžní právo. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 1996, str. 371 a 372.

²⁸ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 684/95.

jež sám bude považovat za potřebné ke své úvaze, neboť půjde o důkazy, u nichž potřeba jejich provedení takto vyšla v řízení najevo".

Soudcovská úvaha ohledně výše peněžního zadostiučinění však musí být přezkoumatelná. Výslovně to uvedl Nejvyšší soud ČR:²⁹ „Přiměřenost zadostiučinění, která představuje též přiměřenost výše peněžní formy zadostiučinění, je nutno posuzovat v závislosti na konkrétních podmínkách každého jednotlivého případu... ..Přiměřenost výše peněžního zadostiučinění musí být posuzována jak z objektivních, tak subjektivních hledisek. Objektivními kritérii jsou zejména závažnost a intenzita nekalosoutěžního jednání, dosah tohoto jednání (jak velkou oblast trhu zasáhlo), vliv tohoto jednání na počet soutěžitelů v oboru, hodnota goodwillu postiženého, úroveň obratu v daném okruhu obchodů i výše obratu. Patří sem také okolnost, zda ten, kdo se nekalosoutěžního jednání dopustil, si byl tohoto jednání vědom, popř. si mohl a měl být tohoto jednání vědom, dále motiv tohoto jednání, okolnost, jak ten, kdo se jednání dopustil, reagoval na upozornění a požadavky postiženého, popř. zda naopak postižený dával najevo nezájem o nekalosoutěžní jednání druhého subjektu.“

Ve svém pozdějším rozhodnutí však Nejvyšší soud ČR³⁰ uvedl, že „nárok na přiměřené zadostiučinění je nárokem, který má převážně, popřípadě výlučně, objektivní charakter; dovozuje se, že je nárokem „objektivním, který není vázán na naplnění jakýchkoli subjektivních podmínek“. ³¹ Přiznání přiměřeného zadostiučinění tak není, stejně jako jiné právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži, vázáno na nutnost zavinění, jedná se o projev objektivní odpovědnosti za nekalosoutěžní jednání.³²

V dlouhodobější soudní praxi se vyvinuly určité „taxy“ pro peněžní formu přiměřeného zadostiučinění, které jsou obvyklé, nejsou však samozřejmě pro rozhodovací činnost soudů závazné. Pro žalobce však mohou sloužit jako určité vodítko k vytvoření si reálné představy o tom, jakou konkrétní výši přiměřeného zadostiučinění mu soud pravděpodobně (ne)přizná. Co se týká konkrétních peněžních částek přiměřeného zadostiučinění, které české soudy žalobcům obvykle přiznávají, pohybují se ve statisících korun českých,³³ přičemž doposud nejvyšší částka, kterou potvrdil Nejvyšší soud ČR,

²⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 1 Odo 45/97.

³⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. září 2002, sp. zn. 29 Odo 652/2001.

³¹ Nejvyšší soud ČR zde odkázal na pramen Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 9. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004, str. 148.

³² Viz např. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. března 2006, sp. zn. 32 Odo 1230/2005.

³³ Například Nejvyšší soud ČR ve svém usnesení ze dne 18. ledna 2006, sp. zn. 32 Odo 1642/2005, a v rozsudku ze dne 23. října 2008, sp. zn. 32 Odo 4661/2007, potvrdil povinnost zaplatit přiměřené zadostiučinění v penězích ve výši 350.000,- Kč. Rozsudkem Nej-

byl jeden milion korun českých.³⁴ Vždy však bude záviset na okolnostech konkrétního případu, když soud bude zejména zvažovat délku nekalosoutěžního jednání,³⁵ okruh postižených subjektů, závažnost protiprávního jednání apod.

Dá se tak říci, že v České republice obecně nedosahují částky, které bývají přiznávány jako peněžní forma přiměřeného zadostiučinění, nikterak přehnaně vysoké (což je významný rozdíl oproti sankcím za veřejnoprávní soutěžní delikty)³⁶. To je výhodou pro nekalosoutěžně jednající subjekty, jež tato skutečnost může de facto motivovat k takovému jednání, neboť nemají dostatečně odstrašující účinek. Poté lze konstatovat, že se v současné době nekalosoutěžní jednání poměrně „vyplatí“. To platí zejména pro „silné hráče“ na trhu, kdy je pro mnohé levnější využít nekalosoutěžní praktiky (např. parazitovat na reklamním sloganu, využít klamavé reklamy apod.) než vymýšlet a investovat značné finanční prostředky do vlastní reklamní kampaně (ona konečná výše peněžního přiměřeného zadostiučinění je pro mnohé „hráče“ toliko „kapkou v oceánu“).

Řešením uvedeného problému, který je svojí podstatou významnější než precizní regulace nekalosoutěžního jednání, je vytvořit takové „sazby“ peněžní formy přiměřeného zadostiučinění (samozřejmě při respektování okolností konkrétního případu), které by byly dostatečným odstrašujícím prostředkem pro všechny potenciální rušitele. Samozřejmě, že soud musí vždy vycházet z návrhu žalobce a částek tam navržených (advokáti se často řídí zásadou „chceš-li získat jednohrbého velblouda, musíš požádat o dvouhrbého“,³⁷ tzn. navrhují o něco více než pravděpodobně dostanou), nicméně v praxi to funguje spíše tak, že hrozí nebezpečí, že soud příliš vysokou částku sníží či nepřizná vůbec (soudy se tak zase mnohdy řídí zásadou „kdo chce moc, nedostane nic“).

vyššího soudu ČR ze dne 3. května 2006, sp. zn. 32 Odo 447/2006, bylo žalobci přiznáno přiměřené zadostiučinění ve výši 200.000,- Kč.

³⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. září 2002, sp. zn. 29 Odo 652/2001.

³⁵ K časovému omezení práva proti nekalé soutěži blíže viz usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. července 2008, sp. zn. 32 Cdo 2085/2007.

³⁶ Dosud nejvyšší pokuta, kterou udělil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, přesahovala částku 940 milionů Kč. Krajský soud v Brně jeho rozhodnutí zrušil rozsudkem ze dne 25. června 2008, sp. zn. 62 Ca 22/2007, jeho rozsudek následně zrušil Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 10. dubna 2009, sp. zn. 2 Afs 93/2008.

³⁷ Hajn, P. Přiměřené zadostiučinění ve sporech z nekalé soutěže. Právní rádce, 1994, č. 7, str. 19.

3. DALŠÍ ZÁSADY (LIMITY) OVLÁDAJÍCÍ ROZHODOVÁNÍ SOUDŮ O TZV. SATISFAKČNÍ ŽALOBĚ

Při ukládání sankce, za niž lze přiměřené zadostiučinění s ohledem na jeho charakter považovat, je třeba dbát výše uvedené zásady přiměřenosti z hlediska jejího účelu. Pro správné a spravedlivé ukládání sankce je významné dodržování principu zákonnosti a principu individualizace sankce. Zásada zákonnosti spočívá v tom, že soud se musí důsledně řídit pravidly pro ukládání sankcí, které jsou obsaženy v příslušném právním předpisu (zde značně kusá úprava obsažená v obchodním zákoníku). Individualizace sankce vyjadřuje, že druh, kombinace a intenzita sankcí musí být v konkrétním případě stanoveny tak, aby odpovídaly všem okolnostem a zvláštnostem případu.³⁸

V souvislosti s individualizací sankce vyvstává nutně otázka rovnosti při ukládání sankcí. Stanoví-li totiž zákon určité mantinely při ukládání sankcí, je nutno zohlednit majetkové poměry osoby, jíž je sankce ukládána a nevyčázet z jejího paušálního stanovení (zde by mohlo vzniknout nebezpečí narušení zásady rovnosti v oblasti sociální). To souvisí zejména se zásadou represe a prevence sankce.³⁹

Preventivní úloha postihu nespočívá jen v účinku vůči osobě, jíž je sankce ukládána. Postih musí mít sílu odradit od nezákonného postupu i jiné nositele stejných zákonných povinností; tento účinek pak může vyvolat jen postih odpovídající významu chráněného zájmu, včas a věcně správně vyvozený. Jde-li o finanční postih, musí být znatelný v majetkové sféře delikventa, tedy být nikoli pro něho zanedbatelný, a nutně tak musí v sobě obsahovat i represivní složku, nesmí být však pro tuto osobu likvidační. V opačném případě by totiž postih delikventa smysl postrádal.⁴⁰

Podle současné judikatury není možné uložit osobě porušivší svoji právní povinnost sankci, která by byla svým charakterem pokutou likvidační (na druhé straně by však výše přiměřeného zadostiučinění v penězích podle současné rozhodovací praxe neměla vést ani k přílišnému obohacování žalobce). Je samozřejmě závislé případ od případu, jaká výše sankce bude pro konkrétní osobu likvidační, a proto zde budou rozhodující zejména majetkové poměry delikventa, když sankce v určité výši může být pro jednu oso-

³⁸ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 12. dubna 2007, sp. zn. 57 Ca 49/2006.

³⁹ Nejvyšší správní soud zdůrazňuje tzv. preventivní a represivní úlohu sankcí obecně. Srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 As 8/2007.

⁴⁰ Srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 16. listopadu 2004, sp. zn. 10 Ca 250/2003.

bu likvidační a pro jinou nemusí představovat ani částečné naplnění její represivní funkce.

Zákaz likvidačního účinku sankce vyplývá hned z prvního ustanovení článku 1 Listiny základních práv a svobod, z něhož vyplývá zásada rovnosti v právech (zde v právu nebyť dotčen zásahem soudu v důsledku nekalosoutěžního jednání jak pro osoby disponující značnými finančními prostředky, tak pro osoby, jejichž majetkové poměry jsou mizivé), a z ustanovení článku 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, na jehož základě má každý právo vlastnit majetek, přičemž vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu.

Podle článku 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod je zakotveno právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost. Omezení tohoto práva upravené v odstavci 2 se vykládá tak, že slouží k upřesnění výkonu podnikatelské činnosti pro různé obory podnikání zejména s ohledem na charakter tohoto podnikání a roli veřejného zájmu na výkon určitých činností, nikoliv ke znemožnění výkonu podnikatelské činnosti za porušení ustanovení právního předpisu v důsledku udělení sankce, která je svojí výší pro tuto likvidační.

Argumentem pro nepřipustnost likvidačního účinku správního trestání bývá rovněž ochrana zájmů věřitelů porušitele práva (ve smyslu „proč by měli nést příslušné důsledky rovněž věřitelé onoho porušitele práva“?). Proti tomu se nabízí k úvaze otázka, zda by nebylo dostatečně odstrašující a tudíž správné, kdyby byli odvozeně sankcionováni také ti, co s porušitelem práva obchodují...

Na druhou stranu však lze nalézt v podstatě ve stejných ustanoveních rovněž argumenty pro přípustnost likvidačního účinku sankcí. Vyjdeme-li z Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, konkrétně z jejího článku 1 Dodatkového protokolu č. 1, má „každá fyzická i právnická osoba právo pokojně užívat svůj majetek; nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínky, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva“. Z uvedeného tedy vyplývá, že samotná Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod nevyklučuje, aby v případě, kdy určitá osoba poruší právní předpis, který umožňuje určitému orgánu (zde soudu) udělit za takové jednání určitou sankci, byla taková sankce likvidační, stanoví-li předpoklady jejího udělení a její výší zákon a je-li tato udělována ve veřejném zájmu (o splnění této podmínky nebudou většinou vedeny žádném spory).

Jak již bylo uvedeno výše, v článku 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod je zakotveno právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.⁴¹ Ve druhém odstavci téhož článku je obsaženo omezení uvedeného

⁴¹ Pokud by z omezení základního práva (v daném případě základního práva obsaženého v ustanovení čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod) vyplynula právní povinnost,

práva tak, že „zákon může stanovit podmínky nebo omezení pro výkon určitých povolání nebo činností“.

Stanoví-li tak například obchodní zákoník ve svém ustanovení § 44 odst. 1, že se zakazuje nekalosoutěžní jednání, lze toto považovat za omezení výkonu podnikatelské činnosti v souladu s výše uvedeným článkem 26 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Může-li poté soud v souladu s ustanovením § 53 ObchZ uložit soutěžiteli, který se dopustil nekalosoutěžního jednání, určitý postih, nabízí se poté otázka, proč by taková pokuta neměla být likvidační, zvláště tehdy, když právní předpis určité jednání jasně, určitě a transparentně zakazuje, stanoví za takové jednání sankci a pokud se soutěžitel na základě vlastní volby (rozhodnutí) nekalosoutěžního jednání dopustí, vydává se tak sám dobrovolně „vstříc“ případné sankci, která by po zvážení veškerých okolností daného případu zejména s ohledem na závažnost porušení právní normy a následky takového jednání měla být skutečnou „sankcí“, a to objektivní, aby byla odstrašujícím případem pro ostatní soutěžitele a naplňovala tak svoji skutečnou represivní funkci.

O likvidačním účinku sankcí by se tak dalo uvažovat zejména v případech zvláště závažných porušení práva.

4. ROZDÍLY MEZI NÁROKEM NA NÁHRADU ŠKODY A NÁROKEM NA PŘÍZNÁNÍ PŘIMĚŘENÉHO ZADOSTIUCINĚNÍ V NEKALOSOUTĚŽNÍCH SPORECH

Základním předpokladem uplatnění nároku na náhradu škody je prokázání, že škoda vznikla jako důsledek nekalosoutěžního jednání a její výši je nutno prokázat, zatímco přiměřenost zadostiucinění v penězích spočívá na odhadu poškozeného a může zahrnovat prakticky cokoliv, je-li toto kvalifikovatelné jako újma nemateriálního charakteru.

Právě z uvedených důvodů značně složitého prokazování příčinné souvislosti mezi nekalosoutěžním jednáním a vznikem škody, příp. její výše, bývá vhodnější zvolit jiný právní prostředek ochrany proti nekalé soutěži, a to přiměřené zadostiucinění, samozřejmě za předpokladu, že bude nekalosoutěžním jednáním způsobena nemateriální újma (viz výše). Prokázání nemateriální újmy však s ohledem na skutečnost, že v podstatě v důsledku každého nekalosoutěžního jednání lze poměrně snadno argumentovat tím, že byla v důsledku takového jednání současně způsobena nemateriální újma (např. na pověsti žalobce, jeho psychické strádání apod.), nebude činit v praxi větší problémy.

mohlo by se tak stát jen na základě zákona v jeho mezích. Za meze základních práv a svobod je přitom nutno považovat jakékoliv omezení svobodné vůle oprávněného subjektu, tj. též stanovení podmínek omezujících výkon podnikatelského oprávnění. Srov. nález pléna Ústavního soudu ČR ze dne 2. dubna 1996, sp. zn. Pl. ÚS 31/95.

Striktní odlišení materiální a nemateriální újmy způsobené v důsledku nekalosoutěžního jednání v žalobě nebývá snadné. To vyplývá i z rozhodnutí Vrchního soudu v Praze:⁴² „Rozsah nemajetkové újmy není úměrný rozsahu poklesu prodejnosti výrobku žalobce, tím není vyjádřen rozsah snížení dobré pověsti žalobce. Vstup dalšího soutěžitele na trh, pokud je úspěšný, nutně s sebou nese snížení prodeje. To však neznamená zásah do dobré pověsti a vznik nemateriální újmy, ale snížení zisku a újmu materiální povahy.“

V žádném případě však nelze v žalobě přímo argumentovat tím, že v důsledku, že se žalobci nepodařilo prokázat příčinnou souvislost mezi vznikem škody a nekalosoutěžním jednáním, případně výši škody, tak žalobce požaduje přiměřené zadostiučinění. To je podle současné judikatury, například Vrchního soudu v Praze,⁴³ nepřipustné: „Pokud oprávněnému vznikla hmotná újma, prostředkem nápravy může být pouze náhrada škody, event. vydání bezdůvodného obohacení. Nelze připustit, aby (např. z důvodu obtížného prokazování výše škody) si cestou požadavku na zaplacení přiměřeného zadostiučinění oprávněný řešil jemu vzniklou újmu hmotnou.“ Stejný názor zastávala již prvorepubliková judikatura: „Náhrada za příkoří má být jen vyvážením imateriálních újem, nikoliv náhradou materiální škody.“ Výše uvedenou úvahou („je-li problém prokázat příčinnou souvislost vzniku škody, případně její výši, budu požadovat přiměřené zadostiučinění“) sice může být žalobce při uplatňování nároku na přiznání peněžité formy přiměřeného zadostiučinění veden (a často právě touto úvahou veden je), neměl by však na ní založit svoji argumentaci v žalobě a svoje tvrzení v žalobě podepřít argumenty svědčícími ve prospěch náhrady nemateriální újmy.

Případnou argumentaci žalobce spočívající v tom, že z důvodu důkazní nouze při prokazování výše náhrady škody požaduje nárok na přiznání peněžní formy přiměřeného zadostiučinění, by do jisté míry mohlo podpořit rozhodnutí Vrchního soudu v Praze:⁴⁴ „... Jestliže však je možno uplatnit alternativně různé nároky (nároky různé právní kvalifikace), je rozhodující, který nárok žalobce zvolil a soudu nepřísluší zkoumat, z jakých důvodů tuto volbu učinil.“ Posledně uvedenou argumentaci však nelze doporučit.

Striktní oddělování vymezení materiální a nemateriální újmy v žalobě je tak nezbytné, jelikož každá bude reparována jiným způsobem. Zatímco pro reparaci škody nemateriální povahy bude použitelný institut přiměřeného zadostiučinění (ať už ve formě nepeněžní či peněžní), pro škodu materiální je vyhrazen zejména institut náhrady škody. To je plně v souladu se současnou rozhodovací praxí soudů (viz judikatura uvedená u institutu přiměřeného zadostiučinění).

⁴² Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 209/97.

⁴³ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 684/95.

⁴⁴ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 198/96.

Oba nároky, tj. nárok na náhradu škody i na přiznání přiměřeného zadostiučinění, lze v žalobě kumulovat, neboť v praxi bude časté, že určitým nekalosoutěžním jednáním bude žalobci způsobena jak újma materiální, tak nemateriální. K tomu se vyjádřil také Nejvyšší soud ČR: „... jednání žalovaného bylo způsobilé přivodit újmu materiální, projevující se deformací trhu a cen, a rovněž újmu imateriální, projevující se ve ztrátě prestiže žalobce z hlediska solidnosti a poctivosti při jednání jeho pracovníků, potažmo samotného žalobce...“.⁴⁵ Náhrada škody i přiměřené zadostiučinění však představují dva rozdílné instituty s rozdílným způsobem dokazování.

5. ZÁVĚREM K PŘIMĚŘENÉMU ZADOSTIUČINĚNÍ

Jak již bylo uvedeno výše, přiměřené zadostiučinění je v podstatě jedinou „sankcí“ za nekalosoutěžní jednání v pravém slova smyslu, a to zejména tehdy, je-li přiznáno v penězích (na rozdíl od zdržení se nekalosoutěžního jednání a odstranění závadného stavu, neboť tyto sankční prostředky nemají finanční charakter, a náhrady škody a vydání bezdůvodného obohacení, které vycházejí z náhrady způsobené škody a ušlého zisku v důsledku nekalosoutěžního jednání a vydání příslušného obohacení, když dva posledně uváděné instituty nelze považovat za skutečnou „sankci“, ale spíše „nápravu“).

Přiměřené zadostiučinění (zejména poskytnuté v peněžní podobě) lze tak považovat za jistou formu „pokuty“ za nekalosoutěžní jednání, aniž by pro tuto byly zákonem stanoveny striktní mantinely, v jejichž rámci se má její výše pohybovat. Konečná výše přiměřeného zadostiučinění je tak výsledkem úvahy soudu po zvážení jednotlivých okolností konkrétního případu. Soudy by však při využití svého diskrečního oprávnění měly dbát toho, aby se i nadále nenaplnovala teze, že se nekalá soutěž v současné době vyplatí.

V praxi bude jednodušší uplatnění nároku na přiměřené zadostiučinění než na náhradu škody či vydání bezdůvodného obohacení, a to zejména s ohledem na problematičnost dokazování u dvou posledně uvedených institutů. Požadavek na přiznání přiměřeného zadostiučinění tak bude v praxi mnohem častější a mnohdy bude uplatňován tam, kde nebude možné přesně vyčíslit hmotnou újmu, neboť zdůvodnění újmy nehmotné je obecně snazší, byť tuto skutečnost nelze uvést v žalobě.

Literature:

- Hajn, P. Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2000.
- Faldyna, F. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. I. díl. Praha: CODEX Bohemia, 2000.

⁴⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. dubna 2008, sp. zn. 32 Cdo 139/2008.

- Hajn, P. Náhrada škody a jiné prostředky ochrany proti nekalé soutěži. In Sborník z konference „Odpovědnost za škodu“. Brno: Masarykova univerzita, 2004.
- Eliáš, K., Bejček, J. a kol. Kurs obchodního práva. Obecná část. Soutěžní právo. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 1996.
- Hajn, P. Přiměřené zadostiučinění ve sporech z nekalé soutěže. Právní rádce, 1994, č. 7.

Contact – email

dana.ondrejova@seznam.cz